

Павароти, истината за него

На 23 юли 2006 година се обадох по телефона в дома на Павароти в Ню Йорк, Хемпшир Хаус, в Ъпър Ист Сайд. Правех го почти всеки ден от четвърти юли насам, тогава Големия Лучано бе опериран от рак на панкреаса и тази новина обиколи света. Досега отговаряше само телефонният секретар. Тази вечер чух гласа, който не можеше да се сбърка. Бе лично Големия Лучано, завърнал се току-що от болницата, в отлично настроение, доволен, че е отгървал кожата и отново е у дома. Интервю? Верен на политиката си никога и никому да не отказва, която стана една от тайните на успеха му, той се съгласи. Това бе последното интервю, което даде. Говори подробно за здравето си, разказа за операцията, съобщи към каква линия на поведение ще се придържат той, съпругата му, неговият говорител и различните секретари що се отнася до темата “здраве” (казано накратко, най-добрият тенор се чувства отлично, оздравява и ще продължи да пее). С една дума, от него лъхаше на оптимизъм.

След това обаче неочаквано каза нещо, от което се разбра, че е разсъждавал в края на надбягването, правил е равносметка, погледнал е назад, той, който седемдесет години гледаше винаги и само напред: “Чуйте, аз получих всичко от живота, наистина всичко. Ако сега загубя, ч добрия Господ ще сме квит.” Прав беше. Животът му бе необикновен, разбира се, пълноценен. Заслужава си да бъде разказан. “Имах много щастливо детство.” Така започва една от двете автобиографични книги, написани от Павароти съвместно с Уилям Райт, по-точно, написани от Райт и подписани и от Паворти. Не се съмнявам в това твърдение. Да гледаш живота с оптимизъм е нещо, което идва от детството и навярно това е едно от най-важните качества, във всеки случай при Павароти е така. Да не забравяме и гласа му, разбира се.

Нито времето, нито социалното положение са били щастливи. Лучано Павароти се ражда на 12 октомври 1935 година в Модена. Според самия Лучано фамилията произлиза от “павера”, диалектна дума, означаваща събирач на слама. Името му е избрано, за да напомня за сестрата на майка му, Лучия, починала малко преди той да се роди. След пет години ще се роди сестра му, Габриела. Семейството живее скромно, но не мизерно. Татко Фернандо е хлебар, а мама Аделе (като Кармен) работи в тютюнева фабрика. Работничките не могат да кърмят, защото тютюнът разваля кърмата. Така че трябвало да се избира: или да се откаже от работата, или да кърми сина си. Аделе избира работата и на Лучано му е намерена дойка. Кърмят го заедно с още едно бебе, което се казва Мирела Фрегни. По-късно ще махне г-то от фамилията си и с името Мирела Френи ще се прочуе като знаменито сопрано, една от основните партньорки на най-големия тенор. Историята на великите певци от Модена, млечни брат и сестра, е разказвана и от двамата в безброй интервюта. Вариантите са различни, шегите – също. (Мирела има отлично чувство за хумор: “Ясно е, предполагам, че той изгълтваше всичкото мляко.”) Дори ако не е така, е добре казано. Шегата е повтаряна толкова пъти, че е влязла във всички биографии на Павароти. Още един анекдот е станал част от митологията за тенора: на майка му харесва да разказва, че “когато съм се родил, докато съм плачел в леглото до нея, лекарят възкликнал: “Майчице, каква сила!”. Майките обичат да изравят от паметта си случки от този род, когато животът ги кара да бъдат пророци. Най-добри са страниците, посветени на първите години от живота на певеца в книгата на Павароти – Райт, навярно защото са и най-искрените. Изпълнени са с радостта от живота на едно дете, за което всичко е ново, хубаво и бъдещето е определено прекрасно: “Аз съм първото момче, родено за десет години в тази къща. Това автоматично ме превръщаше в знаменитост. Всички се занимаваха с мен, изпълняваха всяко мое желание и ме оставяха да правя каквото си искам.”

“Навярно съм толкова открит именно защото бях всеобщ любимец и непрекъснато получавах похвали.” “Никое дете не си е играло толкова много, с толкова страст.” Егоцентрик, жив, пъргав – това са качества на големия Павароти, каквито проявява и малкият Лучано, който топурка щастливо в къщата в покрайнините на Модена, почти в полето. Той е селянин, стабилен, реалист, суров, селянин от Падано; въпреки че е роден в града, въпреки световната слава, Павароти винаги ще се чувства такъв.

И все пак изобщо не става дума за абсолютно безгрижие. Семейството не е богато, независимо че “никога не ни е липсвало най-необходимото”.

Живеят в две стаи, Габриела спи в стаята на родителите си, а “за мен имаше сгъваемо легло в кухнята, сутрин се прибираше, вечер се изваждаше”. И после идва войната. Спомените на Павароти за нея са от тези, дето всички са чували да се разказват: първите бомбардировки (Модена е индустриален град, транспортен възел и затова е атакуван доста сериозно), евакуацията (в Каргало, близо до Капри, през четирийсет и трета, Лучано е на осем години), трудностите при намиране на достатъчно храна, гражданската война, трупове по улиците. Една вечер Фернандо не се връща у дома, арестуван е от немците и е откаран в лагер. Синът му разказва, че се е спасил благодарение на дядо му, който работи във Военната академия (открай време седалището ѝ е в Модена). Той има приятел, “един тип, високопоставен фашист”. Това са случки, преживени или чути да се разказват от всяко семейство от Север през трагичните четирийсет и четвърта и четирийсет и пета години.

Определено по-интересно е твърдението на Павароти, направено малко по-късно: “В последните дни на войната, след разгрома на фашистите, партизаните станаха по-силни и накрая владееха положението.

Отмъщенията срещу “републиканците” бяха ужасни. От душите изскочиха всички бесове и в града се възцари терор, който заплашваше да бъде по-страшен от самата война.” Наистина в центъра на Емилия е мястото, което

по-късно ще бъде наречено “червеният триъгълник” на отвличания и кланета, където Съпротивата често се проявява в кървави и кръвопролитни демонстрации на сила. Може да се каже, че времето след войната е по-лошо от войната. Като си помислим само, че това е написано през 1981 година... Много преди книгите на Панса, преди “ревизионизма”, всички отлично са знаели какво всъщност е станало.

За Павароти детството свършва на дванайсет години с две изключителни събития: едва не умира и се запознава с Бениамино Джили. Мистериозна болест го докарва до кома, изглежда, че дори пеницилинът, новост за онова време, не може да го спаси. Дадена му е изключително голяма доза и когато вече всички губят надежда и се приготвят за най-лошото, той неочаквано оздравява. И наистина, както пишат в медицинските свидетелства – физически здрав, а проблемите, които има по-късно, са предизвикани предимно от наднорменото му тегло и от начина му на живот, който никак не е здравословен. Който познава оперните певци, е наясно, че известната фраза “само да сме здрави” е двойно по-важна за тях, тъй като гласът е най-деликатният инструмент и е много лесно да бъде увреден. В този смисъл Павароти е късметлия. Другото събитие е срещата му с Джили. През тази година, четирийсет и седма, най-прочутият и обичан тенор в Италия пристига в Модена, за да участва в “Лучия ди Ламермур” на Общинския театър, в една постановка, осъществена от Корале Росини. Нетърпението е огромно, поставени са високоговорители по булевард “Каналгранде”, прекрасната улица, стигаща до театъра, така тези, които не са успели да си купят билет, ще могат да чуят най-големия глас на Италия. Интересно е да се отбележи, че меломаните от Модена, обикновено твърде критични (през осемнайсети век се е казвало, че за да си голям певец, трябва да получиш овации в “Ла Скала” и да бъдеш освиркан в Модена), ръкопляскаат много на певеца, но няма овации, тъй като определят, че е в криза. И наистина е било така.

Във всеки случай именно в една стаичка на кметството се осъществява срещата между Павароти и този, който може да бъде определен като директния му предшественик, не толкова в областта на техниката, колкото като популярност и, да я наречем, социална роля. Да дадем думата на малкия Лучано: “Представяха “Лучия” с Лина Палиуги и Бениамино Джили, а баща ми пееше в хора. Всяка сутрин Джили – най-известният тенор в света, идваше в театъра и четирийсет минути се разпяваше, сякаш беше обикновен студент. И тогава бях много приказлив и бях решил, че трябва да говоря с него. Хванах го точно след като беше привършил с разпяването и му казах нещо от рода на: “И аз искам да стана тенор.” Той се усмихна и ме запита какъв е гласът ми. “Контраалт” – отговорих, тъй като гласът ми още не беше мутирал. А той каза: “Добре, защото обикновено контраалтите стават тенори. Аз съм изключение, бях сопран.” Събрах кураж и го запитах: “Колко време се обучавахте?” Ще запомня завинаги отговора на Джили, защото всъщност това беше голяма житейска мъдрост: “Току-що приключих.”

Животът на оперните певци е като епична поема: пълен с епизоди, повтарящи се непрекъснато при един или друг герой. Почти неизбежно в детството си срещат знаменитост, която им раздава мъдри съвети (може да бъде заменено с пророчества, сбъднали се по-късно). Така е при една древна професия – традицията се предава от уста на уста. Роберто Аланя, тенор с многообещаващ талант, който така и не постигна достатъчно в кариерата си, написа една доста луда автобиография “Аз не съм плод на случайността”. В нея разказва за подобен съвет, получен при среща с голям певец: “Забелязал ли си, че направо изстрелваш звуците като с пистолет? Имаш невероятен глас. По-късно ще изпълняваш този репертоар (“Тоска”, “Андре Шение”). Засега трябва да се откажеш от него.” Това се случва през 1988 година, а човекът, който дава съвети, е Лучано Павароти. Колелото се върти. Разликата е в това, че Павароти се вслушва в съвета на

Джали, докато Аланя не обръща внимание на думите на Павароти. Така единият става Павароти, другият си остава Аланя.

Обикновено най-скупните страници в биографиите са тези, посветени на детството. Въпреки това картината от първите години на Павароти няма да бъде пълна, ако не се отбележи едно определено качество, оказало се изключително важно: общуването му с жените. Не става дума за баналното италианско донжуанство, за мачизма на тенорите – по тази тема Павароти също има своя принос, за създаването на пикантни клюки - а именно за неговото специално внимание към другия пол. Малкият Лучано расте заобиколен от жени. Като изключим баща му, който почти непрекъснато е на работа, в къщата има само жени: майка му, сестра му, двете лели, баба Джулия, майка на майка му, класическата тъща от този район, илюстрация за матриархат, вкусна храна и здрав разум. Тя се грижи за малкия Лучано, обожаваше го и е обожавана. Като възрастен Лучано ще има две жени, четири дъщери, една внучка и неопределен брой приятелки: друг един харем. В резултат на този живот, преминал сред жени, Лучано изгражда поведение, което не би трябвало да се бърка с обикновената галантност. Първата му съпруга, Адуа, мъдра жена, го описва така: “През целия си живот голяма част от любовта и сигурността той получаваше от жените. Безусловно това е една от причините да обръща толкова голямо внимание на нашия пол. Разбира се, че харесва хубавите жени, но интересното е това, че обръща голямо внимание на всички. Достатъчно е да се появи някаква жена и поведението му изцяло се променя. Целият засиява. Цялото му внимание се прехвърля върху нея, няма никакво значение дали е млада или стара, слаба или дебела, хубава или грозна. Прегръща я и се умилква около нея като котка.” Разбира се, ако е млада и хубава, котаракът е по-активен, без да се замисли особено за доброто поведение. Пишещият тези редове си спомня една среща (за да бъдем точни, беше на 24 май 1996 година) в градината на ресторант в Модена, там бе щабквартирата на

епичния конкурс на името на Големия Павароти. Край масата мина талантива журналистка, отразяваща събитието, Павароти я проследи с поглед, след което подхвърли класическо, непрехаемо мъжко възхищение, характерно за баровете. Със сигурност Павароти винаги е обичал да бъде представян като добър султан, заобиколен от прекрасни жени. Много от проблемите му започват, когато решава наистина да стане такъв...